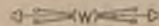

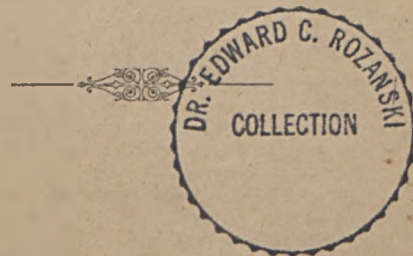
KONSTYTUCYA I USTAWY

TOWARZYSTWA

* Tomasz * Bana * *

CHICAGO, ILLINOIS.

DRUKIEM W. SMULSKIEGO, CHICAGO.
1892.

Życiorys Tomasza Zana.

Gdy rząd moskiewski na dobre zaczął rozgospodarowywać się w zagrabionej przez się części Ojczyzny naszej i nie przobierając w środkach, wszelkimi sposobami zaczął niweczyć wszystko co do utrzymywania ducha polskiego zmierzało, szlachetna część młodzieży Uniwersytetu wileńskiego pod wodzą Tomasza Zana podjęła się wielkiej sprawy na niwie narodowej: odrodzenia moralnego i duchownego społeczeństwa.

„Skupiwszy się w duchu”, mówił Tomasz Zan do jednego ze swych towarzyszy, „przejrzałem, że w pierwszej linii koniecznem sposobić się na zacnych obywateli, abyśmy się stać mogli silnym narodem. Błada ludowi, który woli brać wolność szturmem, niż stać się jej godnym przez rozum i wychowanie! Choćby miał najszlachetniejszą instynkta, zapal i waleczność, bez tego upadnie. Znowu; jego siła i wielkość przemina jak gwałtowne fale, które rozpryskną się z szumem o skały. Wolność nie potrzebuje tylko ludzi walecznych, bitnych żołnierzy; nie, ona potrzebuje ludzi mocnych przekonani i nieznużonej wytrwałości. Naród chcący odzyskać i utrwalić na mocnych podstawach swą niepodległość nie potrzebuje rozhukanej przedniej strażnicy, składającej się z bohaterkiej dziatwy; jemu potrzeba poważnej masy ludu, którego dobre obyczaje, bezinteresowność i gotowość do poświęceń, będą główną zaletą, w których Ojczyzna znajduje gotowych na swe rozkazy obywateli, służących jej ochoczo w każdej potrzebie.”

Pochodząc z ubogiej litewskiej rodziny Tomasz Zan obrał sobie zawód prawniczy i przybył już w r. 1814 na uniwersytet wileński. Jego uprzejmość i niepośledni talent poetycki zjednały mu wkrótce ogólną sympatyę

Bóg, braterstwo, ludzkość, sprawiedliwość i wolność, Polska święta w swej chwale, wzruszająca w swem niezszczęściu, która wzywa swe dzieci, żeby ją podniosły z upadku przez swe talenta i prace, to były zwykłe przedmioty jego natchnień poetycznych. Młodzieńcy z gorącym uczuciem i duszą szlachetną garnęli się do niego i stawali się równocześnie jego przyjaciółmi i uczniami. Wszystkie te prawdy, które jego przepelniały, starał się rznać jako dobry zasiew, w dusze swych kolegów.

Wedle słów współrodaków Zan był przy tem człowiekiem wielkiej woli, poświęcenia bez granic, niezmordowanej pracy i nieskazitelnej cnoty. Przysposobił odrodzenie narodowe przez postępek w literaturze i umiejętnościach oraz wychowanie moralne było ideą całej jego wytrwałej działalności. Aby urzeczywistnić swe zamiary, wr. 1819 założył stowarzyszenie pod nazwą „Promieniści”. Już sam tytuł wskazywał wzniosły cel, jaki sobie ta młodzież założyła. Stowarzyszenie to było jawne, założone z aprobacją kolegium profesorskiego, i z przyzwoleniem kuratora uniwersytetu.

W krótkim czasie znaczna liczba studentów przystąpiła do stowarzyszenia, które się po wszystkich dawnych prowincjach polskich rozgałęziło. Tomasz Zan dozorował je i kierował wszystkimi ruchami tego stowarzyszenia z uwielbienia godną inteligencją.

Chociaż ukończył był już swe kursa prawnicze, nie poprzestawał oddawać się naukom jako uczeń wydziału filozoficznego, a czynił to mniej z pragnienia wiedzy, jak z poświęcenia się dla tego dzieła patriotycznego, którego był twórcą i podporą konieczną.

Będąc ubogim, mógł przedłużyć swe nauki i swoje apostołstwo, jedynie żyjąc prawdziwie w zakonnem ubóstwie. Ale najpiękniejszą nagrodą, za wszelkie prace i poświęcenia, był szacunek i uwielbienie, jakie cała młodzież uniwersytecka czuła dla niego. Łatwo odgadnąć jaktem okiem spozierał rząd moskiewski na ruch szlachetny, którego ogniskiem była stolica Litwy.

To też wkrótce stowarzyszenie „Promieniści”, chociaż nie ukrywało się z swem istnieniem, i z swymi celami, ani czynnościami, zostało uznane za sekretne przyśiężenie i brutalnie rozwiązane. Zan i jego przyjaciele zmuszeni do ustąpienia niesprawiedliwej przemocy, protestowali przeciw temu, a nie chcąc zaniechać swego świętego dzieła, postanowili ostatecznie oddać tajemnicę. Z tego powodu towarzystwo „Promieniści” zreformowało się i przyjęło nazwę „Filaretów” (milośników cnoty). Filareci zostawali pod moralnym zarządem dawniej związanego towarzystwa „Filomatów” (milośników wiedzy). „Filomatów” zrazu było siedmiu, potem liczba ich wzrosła do 20 i w tej ilości się utrzymali, tworząc niejako serce Filaretów. Do Filaretów należeli Tomasz Zan, Jan Czeczot, A. Mickiewicz, Łoziński, Malewski, Onufry Pietrowicz, Ignacy Domejko i kilku innych. Nowo założone towarzystwo podniosło sztandar Promieniści, było jednak bardziej zamkniętem i tajnem dla uniknięcia przeszkód ze strony rządu i władz uniwersyteckich. Mimo to czyn blahy, nierozwaga studencka, dostarczył policyi rosyjskiej sposobności i pretekstu, na który wyczekiwała. Dnia 3 Maja w rocznicę liberalnej konstytucji, jaką utworzono w Polsce r. 1791, w gimnazjum wileńskiem w klasie V, napisał któryś z uczeni krechę na tablicy: „Cześć konstytucji 3 maja! Wielki Boże, któż nam ją przywróci!” Zrobił się wielki popłoch pomiędzy czynownikami rosyjskimi.

Fakt ten zadennicyowano gen. gubernatorowi, jako poszlakę mającej wybuchnąć wkrótce rewolucji a rząd niezwłocznie wysłał tajnego radcę Nowosiłcowa do Litwy, opatrzonego w nieograniczone pełnomocnictwo. — Wykryto niehawem winowajcę; był nim Michał Plater, młody lat trzynastoletni.... Mimo to nastąpiły liczne aresztowania młodzieży zakładów naukowych. Nadaremnie wywierał Nowosiłcowa na niewinnych dzieciach swą wściekłość inkwizytorską, lecz niektóre słowa i poszlaki wprowadziły go na ślad stowarzyszenia Filaretów; był

to godniejszy przedmiot dla jego dumy i zaciekleści. Spiskowcy — zbrodniarze stanu, których szukał, otóż znalazł ich pomiędzy młodzieżą uniwersytetu Wileńskiego. Pewnego poranku listopadowego 1823 r. siepacze Nowosilcowa już o świcie napadli pomieszkania zajmowane przez studentów. Pomędzy nimi w liczbie przeszło sześćdziesięciu znajdował się i Tomasz Zan. Wyrzuceni gwałtownie ze snu, zostali skrepowani i wleczeni jak zbrodniarze przez ulice Wilna. Zamknięto ich w dwóch dawnych klasztorach zamienionych na więzienia. Miasto dowiedziawszy się po zbudzeniu o tej straszliwej egzekucji struchlało z przerażenia. Kurator uniwersytetu i kolegium profesorów uczynili godnie zadość swoim obowiązkom.

Odwolując się energicznie na przywileje uniwersytetu, reklamowali u Nowosilcowa, aby wypuścił na wolność studentów, przyobiecając wymierzyć im karę dyscyplinarną umieszczoną w statutach, w razie jeżeliby się okazało, że zawinili w czemkolwiek przeciwko porządkowi publicznemu. Na to odpowiadano im surowo, że „racya stanu“ nie znosi ani dyskusyi ani umiarkowania; że urzędnicy uniwersytetu, nie mają nic do czynienia, tam gdzie chodzi o zbrodnie polityczne, że zresztą najlepiejby zrobił, gdyby się wcale do tej sprawy nie mieszał i nie prowokował przeciwko sobie surowości rządu.

Wtedy ponownie stwierdzonem zostało poświęcenie bez granic Tomasza Zana, gdyż tenże śmiało wyznał przed sądem, że on był głównym propagatorem idei, w której nie widzi nic zdroźnego w swem jako Polak przekonaniu; wszystkie winy przypisywane innym uwiecznionym wziął na swe barki a wypowiedziawszy słowa wzgardy za barbarzyństwo i ucisk despotyzmu, żądał sądu.

To też Mickiewicz w swych „Dziadach“ opisując fakt powyższy te słowa kładzie w usta Zana:

Ja stałem na waszego towarzystwa czele.
Mam obowiązek cierpieć za was przyjaciele.

Nie na wiele pomogło to szczerze i szlachetne wystąpienie Zana doli jego towarzyszy.

Setkami biedną młodzież wywożono w głąbie Sybiru, setkami po barbarzyńsku w więzieniach kafowano.

Tomasz Zan zesłany został do gub. Orenburskiej w Syberyi. Po piętnastoletnim pobycie, złamany życiową walką i smutnym losem Ojczyzny którą tak kochał, ułaskawiony wrócił na Litwę, lecz wkrótce, 1855 roku, zakończył pełen poświęcenia i pracy żywot. Na jego nagrobku położono napis:

„Mily Bogu i ludziom Tomasz Zan, którego pamiątka jest w błogosławieństwie“.

... Konstytucya ...

ARTYKUŁ I.

NAZWA I CELE.

§ 1. Towarzystwo to nazywać się będzie: „*Towarzystwo Tomasza Zana*“ w Chicago, Illinois.

§ 2. Głównym jego celem jest: Popieranie wszelkich godziwych ruchów i czynności dążących do swobody narodów i wolności człowieczeństwa, w ogóle, oraz współdziałanie w takowych; szczególnie zaś współdziałanie we wszelkich sprawach mających na celu odzyskanie politycznej niepodległości Polski.

§ 3. Podrzędnymi zaś celami są: Podniesienie patriotyzmu, oświaty i towarzyskości pomiędzy rodakami na wychodźstwie tudzież braterska pomoc w chorobie, nieszczęściu i śmierci.

§ 4. Towarzystwo to przystępuje do Związku Narodowego Polskiego w Stanach Zjednoczonych i łączy się z takowym w jego celach.

ARTYKUŁ II.

§ 1. Towarzystwo jest inkorporowanem pod prawami Stanu Illinois.

§ 2. Pieczęć Towarzystwa ma przedstawiać herb Polski, Litwy i Rusi, okolony napisem „Wolni z Wolnymi — Równi z Równymi“ — wszystko otoczone słowami „Towarzystwo Tomasza Zana, Chicago, Illinois.“

ARTYKUŁ III.

Dążąc do powyższych celów sumiennie i gorliwie, Towarzystwo będzie się posługiwało następującymi środkami:

§ 1. Będzie reprezentowanem przez delegata na narodowych i międzynarodowych zebraniach mających na celu sprawy wolności, zaprowadzenie rządów republikańskich, oswobodzenie Polski, i t. p., a to w miarę potrzeby i możliwości.

§ 2. Będzie krzewiło oświatę i miłość Ojczyzny przez urządzenie popularnych, bezpłatnych odczytów, przez namowę i przykład.

§ 3. Będzie poddawało myśli i ideje potrzebne lub pożyteczne i wywierało wpływ, za pomocą agitacji, prasy i innych sposobów, ażeby takowe wprowadzić w życie.

§ 4. Będzie używało wszelkich innych uczciwych środków prowadzących do powyższych celów.

ARTYKUŁ IV. URZĘDNICY.

§ 1. Urzędnikami Towarzystwa są: Prezes, Wiceprezes, Sekretarz Protokolarny Sekretarz Finansowy, Skarbnik, trzej Dyrektorzy i Marszałek.

§ 2. Wybór urzędników odbywa się raz w rok, na przedrocznym posiedzeniu. W razie śmierci, rezygnacji, wyjazdu na dłuższy czas, lub innej niezdolności, lub przeszkody w dalszym urzędowaniu którego z urzędników, obór jego następcy odbędzie się na zwykłym posiedzeniu, za poprzedniem piśmiennem uwiadomieniem wszystkich członków.

ARTYKUŁ V.

FUNDUSZE TOWARZYSTWA.

Takowe pochodzą: a) Z wkładki wstępnej; b.) ze zwyczajnych i nadzwyczajnych opłat; c.) z kar; d.) z podatków na pokrycie pośmiertnego; oraz e.) z dochodów zebranych na przedstawieniach i zabawach, urządzanych przez Towarzystwo.

ARTYKUŁ VI. CZŁONKOWIE.

Dzieli się na zwyczajnych i honorowych:

§ 1. *Członkowie Zwyczajni.* Każdy Polak, płci męskiej, w wieku od 18 do 50 lat,

w dobrem zdrowiu, prawego charakteru i odpowiadający warunkom zastrzeżonym w konstytucyi Związku Narodowego Polskiego w Ameryce, może zostać członkiem tego Towarzystwa. Musi jednakże być obywatelem Stanów Zjednoczonych lub przynajmniej objawić zamiar zostania takowym.

§ 2. *Członkowie Honorowi.* Osoby, bez różnicy płci, wieku i narodowości, które przez jakiś czyn swój lub przez życie całe położyły *szczególne i wyjątkowe* zasługi narodowi polskiemu, sprawie polskiej lub też sprawie wolności w ogóle, a wychodźtwa polskiemu w Ameryce szczególnie, mogą zostać członkami honorowymi Towarzystwa Tomasza Zana.

ARTYKUŁ VII.

O POSIEDZENIACH.

§ 1. Regularne posiedzenia będą się odbywały raz na miesiąc, w dniu i miejscu oznaczonem przez ogół towarzystwa.

§ 2. Posiedzenia kwartalne odbywać się będą w Styczniu, Kwietniu, Lipcu i Październiku, pierwsze posiedzenie w Styczniu jest zarazem posiedzeniem rocznem. Ostatnie posiedzenie w Grudniu jest przedrocznem.

§ 3. Jedna trzecia wszystkich członków czynnych stanowić będzie *quorum* prawo-

mocne do prowadzenia obrad i czynności towarzystwa.

§ 4. Obrady towarzystwa mają być w języku polskim, i w tymże języku będą prowadzone protokoły i wszelkie dokumenta.

§ 5. Posiedzenia prowadzić się będą podług ogólnie przyjętych reguł parlamentarnych — na podstawie podręcznika Robertsa.

ARTYKUŁ VIII.

OGÓLNE ZASTRZEŻENIA.

§ 1. Postanowienia i uchwały Towarzystwa, któreby się sprzeciwiały prawom Stanu Illinois lub konstytucji Związku Narodowego Polskiego w Stanach Zjed., nie mogą być prawomocne.

§ 2. Jeżeli w kasie znajdować się będzie suma większa nad pięć dolarów na każdego członka, wtedy nadwyżka może być użyta na płacenie podatku pośmiertnego do Zw. N. P.

§ 3. Towarzystwo nie bierze udziału w wymarszach urządzanych w Niedzielę.

§ 4. Towarzystwo to ma prawo istnienia i używania wszelkich praw, przywilejów i funduszów, choćby tylko pięciu członków w niem się znajdowało. W przeciwnym razie: gdy ilość członków spadnie poniżej pięciu, traci ono prawo do dalszego istnienia, a fundusze doń należące przechodzą

do połowie na Muzeum Narodowe w Chicago, a w połowie na Skarb Narodowy.

§ 5. Wszelkie dodatki, poprawki i zmiany konstytucji mogą być uchwalone tylko na rocznem posiedzeniu, pod warunkiem, że otrzymają dwie trzecie głosów obecnych za sobą i na jednym z poprzednich posiedzeń na piśmie zostaną przedstawione.

§ 6. Na żądanie jednej czwartej członków obecnych odbywać się musi imienne głosowanie przez „tak“ lub „nie“, a to przez wywoływanie nazwisk członków podług spisu. Wyjątek jednak stanowi głosowanie o przyjęciu członków.

§ 7. Każdy członek obecny winien głosować nad każdą sprawą.

§ 8. Członek, który w 40 dni po ogłoszeniu w oficjalnym organie Z. N. P. „Zgodzie“ nie zapłaci przypadających nań podatków pośmiertnych, podlega suspendowaniu.

§ 9. Członek suspendowany z powodu w paragrafie powyższym wymienionego może być napowrót przyjętym w ciągu 6 miesięcy, jeżeli jest w dobrem zdrowiu i zapłaci zaległości i dwa dolary (\$2.00) kary.

§ 10. Członek suspendowany lub wykluczony traci tem samem prawo do wpłacenia przez siebie wkładki i sum.

§ 11. Członek występujący z Towarzystwa z własnej woli nie może żądać zwrotu

wpłaconych pieniędzy; i w ogóle członkowie wykluczeni, suspendowani lub dobrowolnie występujący nie mają prawa rościć pretensyi do majątku Towarzystwa ani do jakiegokolwiek tegoż części.

§ 12. Członek nie wypełniający swych obowiązków lub przekraczający konstytucyę podlega karze. Kary pieniężne mogą być nałożone przez ogół na podstawie przedstawienia Zarządu; inne zaś kary, jakoto: napomnienie, suspendowanie lub wykluczenie, na podstawie wyroku Sądu Polubownego, potwierdzonego przez ogół. Jednak Sąd Polubowny może także nałożyć karę pieniężną.

... Ustawy ...

ARTYKUŁ I.

PORZĄDEK POSIEDZEŃ.

§ 1. Następujący porządek będzie przestrzegany na posiedzeniach regularnych i kwartalnych:

- a.) Zagajenie posiedzenia.
- b.) Przeczytanie listy urzędników.
- c.) Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia.
- d.) Wprowadzanie i przyjmowanie członków.
- e.) Odczytanie listy członków, odbieranie podatków, kar, i t. d.
- f.) Odczytanie i załatwienie korespondencji.
- g.) Sprawozdanie komitetu śledczego i balotowanie na członków.
- h.) Przedstawienie kandydatów na członków.
- i.) Raport komitetu chorych.
- j.) Raport innych Komitetów.
- k.) Przyjmowanie rachunków.
- l.) Suspendowanie członków.
- m.) Niedokończone sprawy.
- n.) Nowe sprawy.

o.) Dobro Towarzystwa.

p.) Odroczenie.

§ 2. Porządek posiedzenia *przed-rocznego* będzie podobnym wymienionemu w powyższym paragrafie, z wyjątkiem, że ustęp d.) *Wprowadzanie i przyjmowanie członków*, będzie opuszczonym, a w miejsce ustępu o.) *Dobro Towarzystwa* będzie wstawionym 1.) Wybór z członków komitetu do sprawdzenia ksiąg; 2.) Wybór urzędników.

§ 3. Porządek posiedzeń *rocznych*.

a.) Otwarcie posiedzenia przez ustępującego prezesa.

b.) Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia przez ustępującego sekretarza.

c.) Installacya nowych urzędników.

d.) Zagajenie przez nowego prezesa.

e.) Odczytanie listy urzędników i członków oraz listy członków honorowych.

f.) Sprawozdanie komitetu rewizyi rachunków.

g.) Wprowadzenie członków.

h.) Odebranie podatków, kar i t. p.

i.) Odczytanie i załatwienie korespondencji.

j.) Sprawozdanie komitetu śledczego i balotowanie na członków.

k.) Przedstawienie kandydatów.

l.) Raport komitetu chorych, i innych komitetów.

m.) Raport komitetu rewizyi konstytucyi.

n.) Suspendowanie członków.

o.) Niedokończone sprawy.

p.) Nowe sprawy.

q.) Odroczenie.

ARTYKUŁ II.

PRZYJMOWANIE CZŁONKÓW.

§ 1. *Członkowie zwyczajni*. Zgłaszający się kandydat powinien do prośby o przyjęcie dołączyć połowę wstępnego, a drugą połowę zapłacić przy wprowadzeniu i przyjmowaniu go do Towarzystwa.

§ 2. Podanie o przyjęcie będzie wniesionem w następującej formie.

Chicago, dnia '8....

Do Sekretarza Tow. Tomasza Zana

(Numer domu i ulica)

.....

Chicago, Illinois.

Szanowny Panie!

Poznawszy cele i dążenia Towarzystwa Tomasza Zana, pragnę przystąpić do tegoż jako członek zwyczajny i upraszam o umieszczenie mnie na liście kandydatów. Powołuję się na rekomendacyę dwóch członków poniżej podpisanych.

Oświadczam, że jestem w dobrem zdrowiu i mam lat...., oraz załączam §.... ja

ko połowę wkładki wstępnej, która na mnie podług wieku przypada.

Z uszanowaniem

(Podpis).....
(miejsce na adres).

Polecony przez członków:

1.)..... 2.).....

Wniesiono dnia.....

Komitet śledczy wysłany dnia.....

Raport komitetu dnia

Kandydat uwiadomiony o przyjęciu lub odrzuceniu dnia.....

(Podpis sekretarza.)

§ 3. Prośbę o przyjęcie Sekretarz odczytuje na posiedzeniu a Prezes oddaje nazwisko aplikanta komitetowi śledczemu. Po zdaniu sprawy przez ten komitet, które winno nastąpić ile możliwości na najbliższym posiedzeniu, towarzystwo rozstrzyga przez balotowanie (gałki białe i czarne), czy kandydat ma być przyjętym lub odrzuconym. Do odrzucenia wystarcza pięć (czarnych) gałek; w którym to razie wpłacona już połowa wkładki wstępnej zostanie zwróconą kandydatowi.

§ 4. O rezultacie głosowania Sekretarz uwiadomi kandydata listownie.

§ 5. Przyjęty kandydat winien w przeciągu 60 dni, licząc od dnia w którym został

uwiadomiony, dostawić świadectwo lekarza że jest zdrow.

§ 6. Takież sam przeciąg czasu pozwala się przyjętemu kandydatowi, aby się stawił na posiedzenie w celu formalnego wprowadzenia i zapłacenia reszty wkładki wstępnej. Jeżeli się zaś kandydat nie stawi w tym czasie, jego wkładka przepada na rzecz Towarzystwa.

§ 7. Członkowie honorowi. Po przedstawieniu na zwykłym zebraniu, działalności i zasług osoby, której zamierza się ofiarować godność członka honorowego, ogół decyduje $\frac{3}{5}$ głosów, czy osoba taka odpowiada warunkom w § 2gim Artykułu Wigo Konstytucji Towarzystwa Tomasz Zana wyrażonym. W razie twierdzącym Prezes winien się skomunikować — osobiście lub listownie — z czcigodnym kandydatem lub kandydatką, i, załączając równocześnie exemplarz konstytucji Towarzystwa, wywieść, czyli nominacya taka będzie przez tę osobę pożądaną. Na posiedzeniu najbliższym po otrzymaniu o dpowiedzi Prezes zda sprawę z przebiegu rzeczy.

§ 8. Członkowie honorowi otrzymają swoją nominację — stosownie do uchwały towarzystwa — albo w formie listu wymieniającego zasługi tegoż członka oraz wyrażającego uznanie, a podpisanego przez wszystkich członków Towarzystwa, lub też

w formie świadectwa czyli dyplomu, doraźnie tym celu zredagowanego, podpisanego przez prezesa i sekretarza a stwierdzonego pieczęcią Towarzystwa.

§ 9. Imiona członków honorowych, wraz z datą od kiedy się w poczet takich zaliczają, z wymienieniem ich zasług, tudzież — jeżeli możliwe — z krótkim życiorysem, będą wciągnięte w specyjalnie na ten cel przeznaczoną księgę; a księga ta będzie odczytywana na każdym rocznem posiedzeniu Towarzystwa.

ARTYKUŁ III.

FORMA PRZYJĘCIA CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

§ 1. Nowo przyjęci członkowie winni być wprowadzonymi i przedstawionymi Marszałkowi, przez członków którzy ich jako kandydatów polecili. Poczem Marszałek wprowadza ich w środek sali lub do miejsca wprzód oznaczonego i przedstawia ich prezesowi, który, wstając, odczytuje na głos następujące oświadczenie:

§ 2. Oświadczenie:

Ja....., przeczytawszy uważnie konstytucję Towarzystwa Tomasza Zana nie znajduję w niej nic coby się moim przekonaniom sprzeciwiało. Aniteż nie widzę w ustawach tegoż Towarzystwa żadnych obowiązków, którychbym przy do-

brej woli nie zdołał wykonać. Oświadczam zatem niniejszem, że przystępując do Towarzystwa Tomasza Zana jako członek, podług reguł tegoż Towarzystwa, obowiązuję się popierać jego konstytucję i gorliwie pracować ku osiągnięciu celów tamże wyrażonych, oraz podejmuję się wykonywać chętnie i punktualnie wszelkie obowiązki i powinności, jakie mnie, jako zwykłemu członkowi, w udziale przypaść mogą.

Dan w Chicago dnia.....

Podpis.....

§ 3. Po wysłuchaniu i podpisaniu powyższego oświadczenia przez nowych członków, oraz zapłaceniu reszty wstępnego i podatków Prezes przedstawia każdego towarzystwu, poczem wskazuje im miejsca, gdzie mogą usiąść.

ARTYKUŁ IV.

WKŁADKA WSTĘPNA I PODATKI.

§ 1. Każdy kandydat zanim zostanie ostatecznie przyjętym na członka, powinien zapłacić następującą wkładkę wstępną:

\$4.00 jeżeli liczy od 18 do 31 lat *lat 18-31*

\$6.00 jeżeli liczy od 31 do 40 lat; *18-40 lat*

\$8.00 jeżeli liczy od 41 do 50 lat;

i 50 centów na fundusz pośmiertny.

§ 2. Podatki miesięczne wynoszą 25 centów i muszą być kwartalnie z góry opłacone.

§ 3. Członkowie winni zapłacić wszelkie składki nadzwyczajne, kiedy takowe będą uchwalone.

§ 4. Wszelkie podatki członkowie powinni opłacać regularnie.

ARTYKUŁ V.

ZARZĄD.

§ 1. Zarząd składa się ze wszystkich urzędników Towarzystwa.

§ 2. Urzędnicy wybierani są rocznie, na przedrocznem posiedzeniu, przez balotowanie (kartkami), na każdego urzędnika z osobna. Dwaj, którzy przy pierwszym balotowaniu otrzymali największą ilość głosów są kandydatami na dany urząd i drugi balot winien być oddany na jednego z nich. Otrzymujący większość głosów przy drugim balocie jest wybranym. Jeżeliby jednak jaki kandydat otrzymał *absolutną* większość głosów już przy pierwszym balotowaniu, w takim razie jest wybranym i balotowanie na ten urząd zakończone. Przystępując do wyboru dyrektorów trzy nazwiska piszą się na każdej kartce, a 6ciu, którzy otrzymają największą ilość głosów, otrzymują tem samem nominacyę, następny balot ma być oddany na trzech z tych sześciu.

§ 3. Installacya obranego zarządu następuje na rocznem posiedzeniu

§ 4. Jednym z ważniejszych obowiązków

zarządu jest załatwiać nieporozumienia pomiędzy członkami a towarzystwem.

§ 5. Zarząd powinien przedstawiać propozycje i wnioski dotyczące dobra Towarzystwa.

§ 6. Powinien wykonywać uchwały Towarzystwa i ma pieczęć nad majątkiem tegoż.

§ 7. Zarząd może rozporządzać kasą Towarzystwa do wysokości \$10.00, lecz na najbliższem posiedzeniu musi z poczynionych wydatków zdać sprawę.

ARTYKUŁ VI.

OBOWIĄZKI I PRAWA URZĘDNIKÓW.

§ 1. *Prezisi* ma przewodniczyć na wszystkich zebraniach i starać się o to aby konstytucya była przestrzegana i wykonywana; mianuje wszelkie komitety, chyba że niniejsze ustawy inaczej przepisują lub ogół inaczej uchwali; mianuje także sąd polubowny z 12 członków, podpisuje wraz z sekretarzem protokularnym wszelkie asygnacye, dokumenta urzędowe i korespondencye; ma prawo zwoływać posiedzenia nadzwyczajne na żądanie $\frac{1}{4}$ członków; przechowywa poręczenie skarbnika; rozstrzyga wszelkie wątpliwości porządkowe, lecz większość członków może jego decyzję obalić, oraz wypełniać będzie wszelkie inne obowiązki jakich urząd jego będzie wymagał.

Prezes adresuje członków tytułem „Towarzystw.”

§ 2. *Wice prezes* zastępuje prezesa w jego nieobecności i ma w takim razie te same prawa i obowiązki co prezes.

§ 3. *Sekretarz Protokolarny* utrzymywać będzie wierny i dokładny protokół czynności Towarzystwa podczas posiedzeń, listę członków, ich adresy, datę przyjęcia, wystąpienia, suspendowania lub wykluczenia, datę ich śmierci, zapisze nieobecność na ćwierćrocznych, przedrocznem lub nad zwyczajnych posiedzeniach, będzie załatwiał korespondencje Towarzystwa, i listy wysłane wraz z odpowiedzią na takowe przepisze do księgi w tym celu utrzymywanej, będzie przechowywał pieczęć Towarzystwa oraz poręczenie sekretarza finansowego; będzie wysyłał w porozumieniu z prezesem komitet śledczy dla zbadania charakteru zgłaszających się kandydatów, a do chorych komitet odwiedzający, oraz wykonywać będzie wszelkie inne obowiązki do urzędu jego należące.

§ 4. *Sekretarz Finansowy* będzie odbierał opłaty od członków i takowe w książkę zapisze; a przy końcu posiedzenia za pokwitowaniem skarbnikowi odda; zawiadomić będzie członków o posiedzeniach kwartalnych i rocznych donosząc im zarazem o wszelkich zaległościach; co kwartał

ma zdać sprawę ze zebranych i wydanych pieniędzy. Daje poręczenie, którego wysokość oznacza ogół.

§ 5. *Skarbnik* przechowuje u siebie fundusze Towarzystwa; wypłaca asygnacje podpisane przez Prezesa i Sekretarza Protokolarnego, przechowuje poręczenia Dyrektorów. Daje poręczenie którego wysokość uchwała Towarzystwo.

§ 6. Trzech *Dyrektorów* obowiązkiem jest odbierać pośmiertne od Rządu Centralnego Z. N. P. i wypłacać takowe komu się należy, starać się o to, aby chorzy regularnie otrzymywali swe wsparcie. W razie nieobecności prezesa i wiceprezesa jeden z dyrektorów zagaja posiedzenie. Dyrektorzy wchodzi *ex officio* w skład komitetu rewizyjki ksiąg rachunkowych. Każdy z Dyrektorów daje poręczenie najmniej na \$1.000.

§ 7. *Marszałek* przedstawia nowych członków i gości i na wezwanie prezesa pomaga utrzymywać porządek w sali.

§ 8. *Odźwierny* nie jest obieralnym urzędnikiem Towarzystwa, lecz jest wyznaczonym na każde posiedzenie przez sekretarza protokolarnego kolejno, podług listy członków. Obowiązkiem jego jest uważać przy drzwiach, aby osoby niepowołane i nieproszone nie weszły do sali posiedzeń, oraz

aby podczas posiedzeń nikt nie opuścił sali bez pozwolenia prezesa, .

§ 9. Ustępujący urzędnicy obowiązani są oddać wszelką własność Towarzystwa nowym urzędnikom z chwilą objęcia urzędów przez tychże.

§ 10. Do urzędu nie może być powołanym żaden członek, który nie należy pół roku do Towarzystwa lub nie przychodzi regularnie na posiedzenia.

ARTYKUŁ VII.

PRAWA I PRZYWILEJE CZŁONKÓW.

§ 1. Każdy członek ma prawo brania udziału we wszystkich zebraniach i zabawach Towarzystwa, zabierania głosu, stawiania wniosków i głosowania nad wszelkimi sprawami.

§ 2. Ma prawo korzystania z kasy i innych urządzeń Towarzystwa.

§ 3. Ma prawo przeprowadzenia swych znajomych na zebrania, za poprzedniem za wiadomieniem i zgodą Towarzystwa.

§ 4. Członkom służy prawo przejrzania ksiąg i aktów Towarzystwa, lecz nie w czasie posiedzeń.

§ 5. Ma prawo do pobierania wsparcia w chorobie, zgodnie z prowizjami niniejszej konstytucyi i ustaw.

ARTYKUŁ VIII.

OBOWIĄZKI CZŁONKÓW.

§ 1. Członkowie winni przestrzegać zasady i reguły Towarzystwa oraz rozprze-strzeniać jego cele pomiędzy rodakami.

§ 2. Członkowie są obowiązani, o ile możliwości, regularnie uczęszczać na posiedzenia; na posiedzenia ćwierć-roczne, przed-roczone, roczne i nadzwyczajne powinni się stawić pod karą.

§ 3. Winni wypełniać wszelkie komitetowe obowiązki.

§ 4. Jeżeli chory zgłosi się do którego-kolwiek z członków i poprosi go, aby doniósł o jego chorobie sekretarzowi protokolarnemu, powinien w 24 godzinach tak uczynić.

§ 5. Członek raz wykreślony nie może być nigdy napowrót przyjęty.

§ 6. Każdy członek obowiązany jest pod karą uwiadomić sekretarza o zmianie swego mieszkania w przeciągu dni czterna-stu.

§ 7. Członkowi tylko wtedy wolno wystąpić dobrowolnie z Towarzystwa, jeżeli wszelkie podatki opłacił.

§ 8. Członkom nie wolno publikować lub rozgłaszać co się dzieje na posiedze-niach.

ARTYKUŁ IX

KARY.

§ 1. Ustanawia się następujące kary:

a.) Za nie odwiedzenie chorego członka 50 centów za pierwszy raz, a \$1.00 za każdy następny.

b.) Za niezdanie sprawozdania o chorym 50 c.

c.) Za niezdanie sprawozdania o kandydacie 50 c.

d.) Za nieobecność na kwartalnym lub nadzwyczajnym posiedzeniu 25 centów; za nieobecność na przedrocznym lub rocznym posiedzeniu 50 centów.

e.) Prezes, sekretarz protokolarny i finansowy, i skarbnik za nieobecność na regularnym posiedzeniu płacą 25 centów kary; za nieobecność na kwartalnym, nadzwyczajnym, przed-rocznym lub rocznym posiedzeniu \$1.00.

f.) Członek proszony przez chorego towarzysza, aby uwiadomił o jego chorobie sekretarza, a nie czyniący zadość prośbie w przeciągu 24 godzin, płaci 25 centów kary.

g.) Za nieuwiadomienie sekretarza o zmianie mieszkania w czernastu dniach zapłaci członek 25 centów.

h.) Powyższe kary nie stosują się do członków, którzy zdolają usprawiedliwić ku

zadowoleniu Towarzystwa niewykonanie obowiązku lub nieobecność na posiedzeniu.

i.) Członek przestępujący rozmyślnie konstytucję, ustawy lub reguły towarzystwa, może być napomniony, karany pieniężnie, suspendowany lub wykluczony stosownie do wyroku sądu polubownego lub konstytucyi i ustaw towarzystwa.

j.) Członek zalegający z podatkami dni 40, zostanie suspendowanym bez sądu.

ARTYKUŁ X.

SĄD POLUBOWNY.

§ 1. Członkowi może być tylko wtedy wytoczony proces o przekroczenie konstytucyi, ustaw lub inne karygodne przestępstwo, jeżeli skarga z wyszczególnieniem tegoż przestępstwa, podpisana przez oskarżyciela wręczoną zostanie prezesowi, który odczyta ją na posiedzeniu, a jeśli ogół tak zadecyduje, odda w ręce sądu polubownego z dwunastu członków. Tenże sąd w ciągu tygodnia ma zapoznać obie partie w celu rozpatrzenia i dokładnego zbadania sprawy. Protokół i wydany przez sąd polubowny wyrok powinien być spisany i na posiedzeniu ogółowi do potwierdzenia przedłożony.

§ 2. Wyrok sądu polubownego ustanawiający pewną karę na członka musi być potwierdzonym przez ogół towarzystwa ab-

solutną większością głosów; z wyjątkiem, kiedy wyrok taki pociąga za sobą wykluczenie, w którym to razie musi być potwierdzony przez $\frac{2}{3}$ głosów ogólnego zebrania.

§ 4. Sąd polubowny rozstrzyga sprawy ma przedłożone $\frac{2}{3}$ głosów.

§ 4. Wydany wyrok wraz z wszelkimi do niego odnoszącymi się dokumentami i dowodami powinien być dołączony do aktów towarzystwa.

§ 5. Jeżeli oskarżony z własnej winy nie stawi się na posiedzenie sądu polubownego, zostanie wykluczony.

§ 6. Zapozew do oskarżonego wysła się w liście zarejestrowanym.

ARTYKUŁ XI.

OBOWIĄZKI KOMITETÓW STAŁYCH I NADZWYCZAJNYCH.

§ 1. Komitety stałe są:

- a.) Komitet odwiedzenia chorych.
- b.) Komitet śledczy.
- c.) Komitet zarządzania zabaw.
- d.) Komitet do rewidowania rachunków i książek sekretarza finansowego i skarbnika.
- e.) Komitet delegowany na zebrania delegatów zarządzających obchody pamiątkowe.

§ 2. *Komitet odwiedzania chorych* składa się z siedmiu członków w każdym wypadku

choroby i jest naznaczonym na cały miesiąc. Z tych siedmiu jeden w każdym dniu tygodnia stosownie do zawiadomienia przez sekretarza, powinien odwiedzić chorego, na formularzu znajdującym się u tegoż swoje nazwisko podpisać i zdać sprawę ustnie lub piśmiennie na posiedzeniu.

§ 3. *Komitet śledczy* składający się z trzech członków, wysła za porozumieniem się z prezesem sekretarza protokolarny. Obowiązkiem tegoż jest dowiedzieć się o charakterze i renomie zgłaszającego się członka i na najbliższym posiedzeniu zdać sprawę prezesowi na piśmie. Komitet ten jest tajny.

§ 4. *Komitet rewizyjny* składa się z trzech dyrektorów i dwóch członków wybranych przez ogół i ma obowiązek przed półrocznym i rocznym posiedzeniem zrewidować dokładnie książki i sprawdzić rachunki sekretarza finansowego i skarbnika oraz stan kasy, i rezultat tej rewizji przedłożyć Tow.

§ 6. Obowiązki komitetów nadzwyczajnych będą takie, jakie ogół na nie nałoży.

§ 6. Od pełnienia obowiązków w jakimkolwiek komitecie nikt bez ważnych powodów usuwać się nie powinien.

ARTYKUŁ XII.

WSPARCIE.

§ 1. Członek należący do Towarzystwa

przez 6 miesięcy a czyniący zadość obowiązkom względem tegoż, uprawniony jest w razie choroby do pobierania wsparcia tygodniowego w sumie pięciu (5) dolarów przez nie więcej niż 12 tygodni w roku. Żaden członek nie może otrzymać więcej niż \$60 00 wsparcia w ciągu roku.

§ 2. Chory odwiedzany być ma raz na dwa tygodnie przez lekarza towarzystwa, który za każdą wizytę pobiera honorarium od towarzystwa. Wysokość honorarium zależy od umowy.

§ 3. Wymienione w § 1. wsparcie ma być wypłacane choremu przez dyrektorów co miesiąc, po zdaniu sprawy o chorobie na regularnem posiedzeniu przez komitet chorych i lekarza.

§ 4. Członek suspendowany, nie ma prawa do pobierania wsparcia w chorobie.

§ 5. Każdy członek o swej chorobie donieść powinien sekretarzowi, lub gdyby ten daleko mieszkał, najbliższemu członkowi.

§ 6. Na pogrzeb członka przeznaczają towarzystwo \$50.00, z której to sumy zapłacony zostanie jeden powóz dla czterech członków dla odprowadzenia ciała na cmentarz.

